

Krudttårnet

Søværnet i Frederikshavn

August 1998

Nr. 4

3. årgang

Skuden krænger - sejløvelse i Isefjorden med Stb. Travaille - læs Gunner Larsens fængslende beretning på *siderne 4 - 7*.

Arbejdsmand Charlotte Dettmer rengør en støvsuger, hvilket også er én af Elektronik- og Elektro-sektionens mangeartede opgaver - læs *side 13*.

Den kolde krig er for længst forbi, og de gamle fjendebilleder eksisterer ikke længere. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at der er skabt fred i verden for altid. Læs fhv. MF Kim Mouritsens indlæg *side 18*.

Bogen „Flådens skibe og fartøjer 1945 - 1995“ skildrer på fin vis den historiske udvikling af den danske flåde efter 2. Verdenskrig og op til i dag. Læs mere på *side 21*.

Forsidebilled:
Teknisk afdelings nyeste bygning, der huser Elektronik- og Elektro-sektionen.

INDHOLD

Nr. 4 • 1998

3 Tordenskiold - en rigtig „frederikshavner“

4 Nordjydsk deltagelse i kapsejladsen „Sjælland rundt“

4 NIELS JUEL i „Slaget ved Lynæs“
En gribende beretning om togtet med NIELS JUEL i sommeren 1943.

8 Ibbermand
En skipper på FDF-kutteren FIE beretter om kutteren og dens mange spændende togter.

10 Teknisk Afdeling
- i dag søværnets største højteknologiske hovedværkstedsområde.

10 Skibs- og Maskinsektionen
beskæftiger 117 medarbejdere og er opdelt i en række specialværksteder.

12 Våbenteknisk Sektion
Alle, der arbejder med våbensystemer, har en god og solid uddannelse, samt en høj håndværkermoral.

13 Elektronik- og Elektro-sektionen
dækker alt det, der kan sættes strøm til.

15 Driftssektionen
Uanset om du mangler strøm til din bil eller kaffemaskine, er det nogle af de opgaver, sektionen varetager.

17 Tilflytterservice

18 NIELS JUELs Kanoner

18 Dansk forsvar - mod nye tider

21 Flådens skibe og fartøjer 1945 - 1995

22 Personelnyt

Tordenskiold - en rigtig „frederikshavner“

Peter Jansen Wessel blev født i Trondheim i 1690 som søn af rådmand Jan Wessel. Moderen Maren Schøller var en produktiv kone, der fra sit sekstende år fik i alt 18 børn - Peter som nummer 15 - og overlevede både rådmanden og den senere søhelt, inden hun døde som 86-årig.

Allerede i sin barndom var Peter et naturbarn, og det har sikkert passet ham godt, at skolen efter kun 2 år brasede sammen. Peter var ikke blandt de dygtigste elever, og det var kun dem, der blev plads til i domkirken, som midlertidigt måtte lægge lokale til Katedralskolen. I stedet kom han som 12-årig ud at sejle med en lokal fragtskude imellem de norske kystbyer.

Faderen havde stadig ambitioner på sønnens vegne og ønskede, at han uddannede sig til præst, men uden skolegang var det lidt svært, og skolen ville stadig ikke tage Peter som elev. Efter lidt forskellig jobtræning og noget tøsesjov rømmede han hjemmet som 14-årig og tog tjeneste som badskærlærling i det kongelige følge hos Frederik den IV. Den 1. september 1704 gik han for første gang i land i Fladstrand, som var Frederikshavns navn på den tid.

Vel ankommet til København fik han flere afslag på ansøgninger om optagelse på Søakademiet, men fik dog kongens tilladelse til at gå på Holmen - uden uniform og gage - og her lærte Peter en masse om arbejdet på gulvet, men sejlads var det ikke. Først med forhyringen på slaveskibet Cristianus Quintus, der tilhørte Vestindisk Kompagni, kom Peter på dybt vand, og ved hjemkomsten efter et par år søgte han igen om optagelse på Kadetskolen. Han blev optaget men var allerede med Fredericus Quartus på vej mod Trankebar, nu som 3. styrmand. Vel hjemme igen i 1709 var den Store Nordiske Krig i fuld gang, og Peter var glad,

for nu skulle der nok være brug for en mand med vilje, mod, ungdom og charme.

Peter blev søkadet og kedede sig bravt på en skolebænk, mens slaget rasede i Køge Bugt. Han tilbød straks kongen at føre en fregat, men det var lidt hastigt for flådeledelsen, der i stedet udkommanderede ham som månedsløjtnant på et vagtskib i Elben.

I juli 1711 blev Peter udnævnt til officer i den dansk-norske Sæetat. I de følgende år udretter Peter mange af de bedrifter, der senere har berømmet ham. Admiralitetet så ikke altid bedrifterne i samme lys, og Peter måtte flere gange frikendes i krigsretten, der på den tid normalt ikke viste blødsødenhed. I et tilfælde blev en af Peters modstandere dødsdømt for fejhed af den svenske krigsret. Danmark gik sejrrigt ud af krigen, og herefter havde Tordenskiold sæde i admiralitetet, hvor han nussede lidt med blandt andet "Holmens Sager og Reduktioner", hvorfor det ikke kan afvises, at Tordenskiold tog det første initiativ til Holmens udflytning.

Meget var der ikke at udrette, og efter noget pres fik han tilladelse til at foretage en udlandsrejse. Under denne rejse møder Tordenskiold sin skæbne og omkommer i duel. Med nogen besværlighed bringes den populære søhelt til København, og hans kiste flyttes midt om natten fra Toldboden til kapellet i Holmens kirke af en håndfuld udvalgte underofficerer fra flåden. På grund af forbudet imod gejstlig medvirken ved begravelser af omkomne ved dueller deltager kun Peters bror og nogle få venner. Næsten 100 år senere tillader Kong Frederik VI, at Peter lægges i et marmorsakrofag og flyttes til det store kapel. Først i vor tid lagde Holmens provst Harms den gejstlige autoritet til Tordenskiold tredje gravfærd.

Søhelten Peter Tordenskiold. Malet af Balth. Denner 1719. Her gengivet fra „Tordenskiold - 300 år“, Officersklubben i Frederikshavn 1990.

Byens daværende borgmester - Ove Christensen - gjorde i 1990 ved rejsningen af statuen Tordenskiold til frederikshavner og fremhævede de gode egenskaber - vilje, mod, ungdom og charme. Borgmesteren udtalte, at Tordenskiold fortsat vil være en del af byens fundament.

Før jeg fattede pennen, talte jeg med rigtige kendere af Tordenskiold, og her gjorde en kæk norsk jente på syngende norsk straks krav på søhelten - i hendes sjæl er ingen tvivl - han er norsk og stadig damernes ven. Jeg vil slutte uden at blande mig i denne strid - i dag er Tordenskiold helt i begge lande - og heldigvis kan vi samles om at hædre ham.

Redaktionen takker Tordenskiolds ven Aage Hjorth Hansen for lån af materiale, råd og dåd - tak.

Har du fået lyst til at følge i Tordenskiolds fodspor, er muligheden lige for - se nærmere på bagsiden.

JM

Fire friske søfolk fra 5. Eskadre fuldførte Sjælland Rundt 98

„TEAM 5. ESKADRE“ havde i år valgt at udfordre det våde element i en af søværnets folkebåde.

Båden var venligst udlånt af Marinestation Holmen, da vi mente sejlturen Frederikshavn - Helsingør tur/retur var lige i overkanten, hvis vi også skulle have kræfter til turen rundt om „Djævløen“. Strabadserne tog deres begyndelse allerede torsdag ved afgang fra København, og kursen sat mod Helsingør.

Det lykkedes at få stuvent 4 personer, bagage og proviant sammen på den sparsomme plads i en folkebåd.

Vi startede fredag kl. 10.10. Forinden havde vi en mindre snak om, hvorvidt vi - som en slags flådefartøj - skulle fronte for patruljefartøjet SØLØVEN, der fungerede som startfartøj. Problemet løste sig selv, da vi kom i tidsnød.

I en frisk vind krydsede vi nord på gennem Sundet med beholden kurs mod Gilleleje, som vi havde tværs om bagbord ved 20-tiden. Vi nød den nedgående sol, de andre sejlbåde og et velanrettet aftensmåltid i total vindstille. Med nogen undren opdagede vi et vikingskib, der kom sejlen og snart var så tæt på, at vi kunne skimte årerne, der stak ud til siderne. Der blev trukket til musik fra en sækkepipe, og

skibet gjorde fart.

Lørdag morgen friskede vinden, og vi rundede Sjælland Odde ved 8-tiden. Henimod aften tonede Storebæltsbroen frem af disen, og vi var halvvejs. Vinden friskede mere, og ved midnat passerede vi meldepunktet ved Stigsnæs. De lyse nætter blegnede en del, så med lyn, skyer og torden famlede vi os østover mod Vordingborg. Folkebåden levede helt op til sit ry som en sikker og stabil båd.

Søndag morgen sejlede vi gennem det selv for en folkebåd, snævre farvand, Bøgestrømmen. Her viste Kenneth og Chalotte, hvad kampinformationsgaster i søværnet kan af navigation, og det så overbevisende, at andre både fulgte efter i kølvandet. Vel ude af Bøgestømmen satte vi kurs mod Helsingør, hvor vi ankom klokken 00.30. Vi passerede mållinien som nummer 6 ud af 11 folkebåde.

Mandag afleverede vi båden på Holmen mange erfaringer og en god oplevelse rigere. Alle var enige om, at de var friske til at gentage sejladsen næste år, hvor der forhåbentlig er flere, der har lyst til at deltage.

„TEAM 5. ESKADRE“ - Harald Stab Nielsen, Kenneth Birkemark, Chalotte Høi og Martin Krogager.

Må redaktionen ønske tillykke med det flotte resultat.

Af Gunner Larsen

Under et familiebesøg i Frederikshavn for nylig ventede mig en sælsom oplevelse: Gensynet med mine gamle kanoner. Dem havde jeg ikke set, siden jeg som ung math-elev om bord på artilleriskibet "NIELS JUEL" var med til at sætte det på grund den 29. august 1943. Orlogspræst Laurids Korsgård og artillerisergent Henrik Wallström tog mig med på det gamle Bangsbo Fort. En stor tak til begge for initiativet. Især til sidstnævnte, som under omvisningen øste af sit rige kendskab til søartilleri og flådens historie.

Under den sidste del af anden verdenskrig havde tyskerne afmonteret kanonerne fra dækket af NIELS JUEL og installeret dem i bunkers ud mod Kattegat her ved Frederikshavn. Kanoner, jeg i sin tid havde skilt ad, samlet, pudset og plejet! Nu stod de der på skrænten i al slags vejr og tiggede om en kærlig hånd. Sælsomt! I kongens kvarter var jeg blandt de ti mand, der betjente K. 1 på styrbords fordæk. K.1 var den første af ti 15 cm Bofors kanoner, hvormed NIELS JUEL var armeret tillige med en del antiluftskyts af forskellig kaliber. Mit job ved K.1 var at betjene højdesigtet, og når hele batteriet skulle i aktion, var min plads ved centralsigtet i øverste mærs. Herfra deltog jeg i dramaet på Isefjorden.

Optakten

Efter at være anløbet Holbæk havn for proviant/forsyning kom en kurer om bord med en ildevarslende melding til skibschefen, kommandørkaptajn Westermann. Dagen efter blev skibet sat i forhøjet beredskab, og al landlov blev inddraget for den 180 mand store besætning. På dæk og om læ herskede livlig aktivitet og en noget spændt atmosfære den lørdag. Hvad var der på færde? Rygterne svirrede. Forholdet mellem besættelsesmagten og den danske befolkning havde i løbet af de seneste tre år antaget karakter af øget konfrontation. På det tidspunkt kendte

JENS MUNCH's

EFTF.

*- en god
EL-
forbindelse..*

Aut. el-installatør
Frederikshavn

DØGNVAGT

98 42 34 55

Arenfeldtsgade 1
9900 Frederikshavn

Paa Toqt med

Niels Juel.

Sommeren 1943.

de færreste om bord den virkelige årsag til postyret. Den tyske værnemagt havde besluttet at afvæbne det danske forsvar. Hær og flåde havde i et beskedent omfang hidtil kunnet udøve deres funktioner efter besættelsen den 9. april 1940. Den dag var flyvevåbnet allerede sat ud af spillet. Vagtskifterne gik deres gang, men ingen kunne rigtig falde til ro, heller ikke det personel, som havde frivagt under hundevagten. Omsider udløstes spændingen. Ved otte glas blev der blæst "klart skib". Til alle flådens skibschefers var der indløbet forholdsordre

fra Søværnskommandoen: Søg nærmeste neutrale havn eller sænk skibet! Med besvær lagde NIELS JUEL fra kaj, mens skruerne piskede rundt i havnebassinets mudder, og stod ud gennem fjorden, hyldet i tyk kulrøg, som væltede op af skorstenen og spredtes over fjorden i den stærke blæst fra vest/nordvest. NIELS JUEL kunne maksimalt skyde 18 knob. Den søndag morgen fik maskinen alt, hvad den kunne trække.

Klimaks

Efterhånden stod det klart for alle om

bord, at vi var på vej til svensk havn for at forhindre, at skibet faldt i tyskernes hænder. Da solen senere viste sig på den forrevne himmel i kimmingen over Kyndby, udbrød batterichef Frank Petersen: "Se, den skønne sol fra Austerlitz!" Anede han mon, at vi skulle dele skæbne med Napoleon I, der 7. september 1812 stod foran Moskva? Samme løjtnant gik opmuntrende omkring på dækket og skænkede varm te i muggerne til mandskabet ved kanonerne. Overalt, blandt menige, befalingsmænd og officerer, herskede en anspændt, euforisk stemning. Moralen var høj!

Ved 6-tiden meldte udkiggen: „Fjendtlige fly i sigte.“ En tysk rekognosceringsmaskine slog en vending ud over fjorden og forsvandt. Langt ude i Isefjorden fik vi ved centralsigtet ordre til at visere på en tysk torpedobåd, som lå ud for indsejlingen til fjorden. Længere ude i Kattegat lå endnu et tysk marinefartøj, vi ikke kunne identificere.

Vi holdt sigtet i rum tid. Så skete der noget. Fra en dansk marinekutter ved Lynæs blev der signaleret, at orlogskaptajn Pontoppidan ville komme om bord med en depeche fra viceadmiral Vedel. Af tyskerne var han blevet presset til at udstede befalingen: Kast anker og afvent ordre! Westermann fortsatte kursen, da Pontoppidan var gået fra borde, men episoden havde sinket vor flugt. Knap et kvarter senere - ved 9-tiden - tog tingene fart. Tre "Stukas", Junkers 87 bombefly, dukkede frem fra himlen i sydøst. En ad gangen dykkede de brølende ned over os, kastede deres minebomber og fejede hen over dækket med maskingeværer. Flyene kom i to bølger. Et nervespilende, infernalsk spektakel, blandet med hylene fra bombernes styrefinner. Ingen af dem ramte dog skibet, men faldt i vandet tæt omkring skroget og sendte under eksplosionerne kaskader af vand op i luften, langt højere op end der, hvor min makker ved sidesigtet og jeg stod med øjnene klistret til sigtekikkerterne, mens stålhelmenes forkant klaprede mod

kikkerten, når bomberne sprang og fik det knap 4.000 tons tunge skibsskrog til at dirre og krænge i en sådan grad, at elforsyningen for en stund satte ud, og trykket på kedlerne udløste hvæsende dampskyer gennem ventilerne. Til mandskabets frustration blev der på intet tidspunkt givet ordre til at besvare ilden fra NIELS JUEL. Imidlertid hørtes midt i larmen under et flys dyk den tikkende hakken fra en 20 mm antiluftkanon på bakken. Skytten, som hængte vandret i rekyllkanonens lændesele, mens han rettede løbet mod flyets bug, var af vanvare kommet til at påvirke aftrækket, "hvem satan har givet Dem ordre til at skyde?", brølede Westermann ned til ham fra broen. Chefen indså snart, at vi var oppe mod overmagten og lagde kursen om mod Nykøbing Bugt, hvorefter bombeflyene forsvandt samme vej, de var kommet. Hele operationen havde stået på i en halv snes minutter, men det føltes som en evighed.

Alle undtagen kvartermester Andreasen var sluppet fra angrebet med livet i behold. På sin post som kanonkommandør ved bagbords 40 mm antiluftkanon blev han dødeligt såret af et rikochetterede projektil. Resten af besætningen klarede frisag, bortset fra et enkelt strejfskud og et par skrammer. Træsplinter fra de hvidskurede dæksplanker og knuste rudeglas i skylights talte deres eget sprog.

Antiklimaks

Ud for skovene ved Annebjerg syd for Nykøbing S. blev NIELS JUEL sat på grund. Artillerigasterne gav sig spontant til at afmontere kanonernes kiler og låsemekanismer, hvorpå disse dele blev hevet udenbords. Et forsøg på sprængning af agterskibet mislykkedes. I stedet blev der åbnet for søventilerne, så ammunitionsmagasiner og underste banjer stod under vand.

Morgenens euforiske stemning var afløst af mismod og smertelig uvisshed. For dem, der søgte lindring i kvartermestrenes øldepot, varede denne kun en stakket stund. Ingen måtte forlade skibet, skønt den forjættende

strand kun lå et par sømil fra os. For natten måtte flere af os slå køjerne op i vaskerummene under bakken.

Her blev vi vækket tidligt mandag morgen af tysk marineinfanteri, som endnu før daggry havde entret skibet. "Hoch hier! Hoch alles!" råbte de og svingede med pistolerne.

Så fulgte en sidste mønstring agter, hvor Dannebrog blev strøget, og en bevæget chef mindede mandskabet om at udvise en værdig optræden over for besættelsesmagten. Derpå blev han og andre officerer samt en del af mandskabet ført bort på et tysk marinefartøj. Anført af egne befalingsmænd gik alle øvrige i travaljerne og blev slæbt ind til Grønnehave. Under bevogtning marcherede vi op til skovpavillonen "Grønnehavehus", hvor vi blev interneret i etablissementets balsal med hø på gulvet. Fire tyske maskingeværposter omkring pavillonens skulle fratage os lysten til flugt.

Og hvad så?

Fangenskab - arbejdslejr - eller? Den følgende uge overførtes vi med tog til Spanteloftet på Holmen. Interneringen varede i fjorten dage. Omsider blev vi hjemsendt og kunne lettede, men desillusionerede forlade Holmen gennem Værftsbrovagten. I ungdommelig, naiv entusiasme havde langt de fleste af os været rede til at give vort liv i kamp for nationens frigørelse af besættelses-

magten. Men Westermann handlede rigtigt i situationen. Livet fik en chance!

Efterskrift

Adskillige besætningsmedlemmer har siden forsøgt i presse, bogform og tidsskrifter at fremstille ovenstående begivenhed. Næsten alle giver deres beretning et glorificerende skær. Otto Ludwig ikke mindst. Historierne bygger naturligvis på subjektiv selvoplevelse, en blanding af facts, rygter, gentagelser og ønsketænkning. Men der var intet, absolut intet glorificerende over den 29. august. Det var tragediens og nederlagets dag, som man forståeligt nok forsøger at gøre til en sejrens dag i lighed med Saddam Hussein efter nederlaget i Golfen. Nedskydning af to "Stukas" er blevet en legende, der aldrig er officielt bekræftet. I øvrigt blev der fra NIELS JUEL kun affyret den ene fatale salve fra rekyllkanonen på bakken.

malerfirma emmering

Grønlandsvej 14
9900 Frederikshavn

Telefon 98 42 01 11
Telefax 98 43 94 23

J. Pedersen & søn
Erik Bang Nielsen
Aut. GVS-Installatør

Gårupvej 3 - 9900 Frederikshavn - Tlf. 98 42 04 05 - Biltlf. 30 99 54 05 - Fax 98 42 30 06

(29' Aug. 1943.)

Jeg har ham lige paa Maalet!
Hvorfor Satan maa jeg ikke skyde?
Jeg skal jo staa her alligevel!
Aah! For Fan.... —

— " —

Kartoffelskrælning paa Frivagten!

Bedre ned i knæene, Clausen! →
Saadan! — Med Udfald, stød lige
Stød med fast Hold paa Geværet! — Et!!

Sejlskipperen Ib

En skipper på FDF-kutteren FIE, chefen for Elektronik- og Elektrosektionen, overværkmester Ib Schjerlund beretter om kutteren og de spændende og lærerige togter, der fra hjemmehavnen Frederikshavn går til nær og fjern. Ib fortæller, hvordan hans interesse for dette arbejde blev vakt og senere udviklet.

Mere fritid sammen med børnene

Ib fortæller, at da han startede som aktiv i Søkredden for knapt 10 år siden, var det for at få mere tid sammen med sine børn omkring en fælles aktivitet. Forud var gået nogen tid, hvor arbejdet havde fyldt en masse i hans liv - i en periode tillige en stor del af fritiden. For at ændre på dette og samtidig få mere tid sammen med sin søn meldte Ib sig ind i FDF Søkrede. En god beslutning - og senere er datteren også blevet medlem. Søkredden har omkring 30 medlemmer (M/K), hvor den yngste er 9 og den ældste 50 år, og vi lægger mest vægt på selve sejlskaden. Forældre hjælper til med det praktiske såsom rengøring og vedligeholdelse.

Søkredeens skib

"Den ældre dame FIE blev bygget som trawler i Strandby midt i 30'erne, og håndteringen skal derfor ske med den respekt, som alderen kræver," beretter Ib. Videre fortæller han, at FIE fortsat vejer sine knap 20 bruttoregister-ton og bærer sine 80 m² sejl med ynde. Hverken for sejl eller med motor er hun en racer, og farten er typisk 5 - 6 knob. Rederen er FDF (Frivilligt Dreng og Pige Forbund), Frederikshavn Søkrede, som anvender den til kortere og længere ture for FDF'erne. Kredebestyrelsen godkender nye skippere efter anbefaling af "de gamle" skippere. For at nå så langt er det nødvendigt med en uddannelse som yachtskipper og en hel del praktisk erfaring med FIE. Efter et par år som trossegast og styrmand var Ib klar som skipper. Navigationen var erhvervet på Frederikshavn Aftenskole, og Ib husker Mogens Lillelund, der med sin personlighed og smittende engagement fik strømtrekanter og søvejsregler til

at hænge fast på en meget inspirerende måde. I forbifarten nævnes, at Mogens Lillelund er pensioneret orlogskaptajn af maskinkorpset, så alle styrmændenes rygter om maskinmestrenes manglende navigatoriske evner blev her gjort til skamme.

Lange og korte togter

"FIE kommer langt omkring og har bl.a. været i det Sydfynske Øhav, hele vejen igennem Limfjorden til Thyborøn og Lysekil i Sverige," fortæller Ib.

En længere tur tager typisk en uge, og så bytter hele besætningen med et nyt hold, der sejler skibet tilbage. Desuden sejler FIE en masse korte ture ud for Frederikshavn. På en kort tur er skipper og nogle få erfarne trossegaster tilstrækkeligt, men på længere ture suppleres med en styrmand, ofte et erfarent medlem af kredsen. I alt er der plads til 10 - 12 medlemmer på en længere tur, hvor der skal være liggeplads til alle på borde, bænke, dørken med mere. På korte ture er det redningsudstyret, som sætter begrænsninger, og FIE er fast udrustet til 20 personer. Ved specielle lejligheder øger en ekstra flåde og nogle flere redningsveste kapaciteten.

Det forbudte spil

Ib fortæller, at det mest dramatiske, han har oplevet som skipper, er en

Skibets ældste jomfru sidder i masten.

påsejling af en stor sten imellem Strandby og Frederikshavn. Styrmanden havde vagten, og samme med sin søn spillede Ib Backgammon og var ved at tabe, da der lød et brag, og hele skibet rystede. Han var ikke i tvivl om, hvad der var sket og løb hurtigt ud foran, hvor vandet fossede ind, og kistebænkene var slemt deformeret. Skadens alvor var tydelig for ham med det samme. FIE havde taget så meget vand ind, at der var overhængende fare for, at hun ville synke, og dette blev kun afværget ved "hårdt bagbord" at sætte den på grund på lavt vand. Påsejlingen skete efter en tæt bøjepassage, hvor drejet blev for langt og dybt. Ibs sten er en del af Rønnerhavn Rev, og med et smil fortæller han, at andre har sejlet meget længere for at få deres navn i søkortet. Forsikringen

betalte 300.000 kr. og kredsen 100.000 kr. De sidste hovedsagelig til nødvendige vedligeholdelsesarbejder, der blev fremskyndet. Efter denne episode er Backgammon det forbudte spil på FIE.

Søkredsen med de røde tal

Sammenlignet med en spejderhytte er FIE noget dyrere i drift, forsikringerne er dyrere, redningsudstyret skal jævnligt efterses, og den løbende vedligeholdelse er også en betydelig post. Medlemmerne betaler kontingent, og kredsen får tilskud efter Frederikshavnerordningen. En del tjener Søkredsen ved salg af lodsedler, sejlads i forbindelse med "Havnen Rundt" arrangementet, hvor kutterne ANNA BANG, KLITGAARD og FIE sejlede i pulje om havnerundfarten. Det gav et pænt beløb til driften. Sponsorerne er uundværlige, og de hjælper med alt lige fra gode råd og vejledning til materialer og arbejde til meget favorable priser. En kendsgerning er det, at det er meget dyrt at holde et ældre træskib i drift - det giver de røde tal i regnskabet, slutter Ib.

Skipper - en Nørrebrodreng

Ib har i FIE og arbejdet med søkredsens unge et stort engagement, og han fortæller, at både ansvaret og friheden som skipper er en nydelse. I det daglige får han opfyldt sine ledelsesambitioner, og i fritiden sætter han efter hvert togt stor pris på at lægge FIE til kaj og "mønstre af". Ib beretter, at han er født og opvokset i Kø-

benhavns nordvestkvarter - det ydre Nørrebro - og startede som konstabel-elev inden for elektronik i 1968. Der efter fulgte et par år på minelæggere af FALSTER-klassen, og i begyndelsen af halvfjerdserne gik turen til Frederikshavn - dengang blev det ikke kaldt udflytning - men virkningen er næsten den samme. I Frederikshavn fandt Ib sin hustru, der er fra byen, og i dag vil han meget nødig herfra. Tilflytteren er faldet godt til og har slået rødder både i fritids-, privat- og arbejdslivet.

JM

Peters

Kontorservice

**Reparation af
kontormaskiner**

Assensgade 10 • 9900 Frh.
☎ 9842 7271 • biltlf. 3099 2271

2tal Frederikshavn

Maigårdsvej 2 C, 9900 Frederikshavn, tlf. 98 43 99 88

Bang & Olufsen Center

2tal

TEKNISK AFDELING

Afkommandørkaptajn Jørgen K. Kristensen, chef for Teknisk Afdeling

Teknisk Afdeling er en arbejdsplads i stadig udvikling. Ser man tilbage på de sidste 10 år, har afdelingen gennemgået en udvikling fra et mindre nordjysk værkstedsområde til i dag at være søværnets største højteknologiske hovedværkstedsområde. Med ca. 375 ansatte er det flådestationens største afdeling.

Udviklingen i afdelingen tog fart i forbindelse med lukningen af Orlogsværftet og de deraf følgende udflytninger af hovedværkstederne. Udflytningen medførte et større værkstedsbehov, der blev tilgodeset med den store nye værkstedsbygning på Nordkajen til Elektronik- og Elektrosektionen samt Våbenteknisk Sektion.

De nye fysiske rammer samt ombygningen af det tidligere fællesværksted til brug for Skibs- og Maskinsektionen betyder, at Teknisk Afdeling i dag besidder et tip-top moderne værkstedsområde.

Sideløbende med udflytningen har Driftssektionen også fået tilført hovedværkstedopgaver og gennemlevet en kraftig udvikling og modernisering af alle de tekniske anlæg på flådestationen. Som det sidste skud på denne stamme er overgang til naturgasfyret kraft-/varmeanlæg med tilhørende varmfordelingsanlæg. Det er dette arbejde, som for tiden hensætter flådestationen i „krigslignende“ tilstand med løbegrave, betonhindringer og jernplader til at hjælpe trafikken igennem.

Teknisk Afdelings nyeste bygning, hvor Elektronik- og Elektrosektionen har til huse.

Alle disse tiltag var ikke mulige uden tilførsel af personel. Teknisk Afdeling har i forbindelse med udflytningen øget sin personelstyrke med ca. 250%. I dag kan jeg sige, at foruden søværnets mest moderne værkstedsfaciliteter har jeg en motiveret og veluddannet medarbejderstab, der er kapabel til at løse såvel dagens som de opgaver, fremtiden måtte bringe.

Skibs- og Maskinsektionen

Skibs- og Maskinsektionen er beliggende i bygning 7 og 11 på flådestationen og har en dertil hørende materielgård - i alt ca. 3.800 m². Sektionen beskæftiger 117 medarbejdere og er opdelt i en række specialværksteder, som alle har deres funktion i helheden.

Skibs- og Maskinsektionen skal i det daglige være i stand til at udføre hovedværkstedsvedligeholdelse og værkstedsvedligeholdelse - herun-

der eftersyn og levetidsforlængelse af søværnets enheder. Sektionen skal til dagligt udføre reparations- og vedligeholdelsesstøtte til danske og alli-

erede enheder. Sektionen skal levere en kvalitet, som harmoniserer de krav, som Søværnets Materielkommando, Hærens Materielkommando og Flyvematerielkommandoen stiller.

Sluttelig skal Skibs- og Maskinsektionen sammen med andre sektioner under Teknisk Afdeling kunne løse store opgaver.

Ud fra mottoet „service på toppen“

- Industri-installationer
- Landbrugsinstallationer
- Bolig-installationer
- EDB-installation (Netværksløsninger)
- Tyverisikring (SKAFOR-godkendt)
- Brandalarm (DBI-godkendt)
- Overvågningsanlæg
- Telefon og omstillingsanlæg
- Døgnvagt

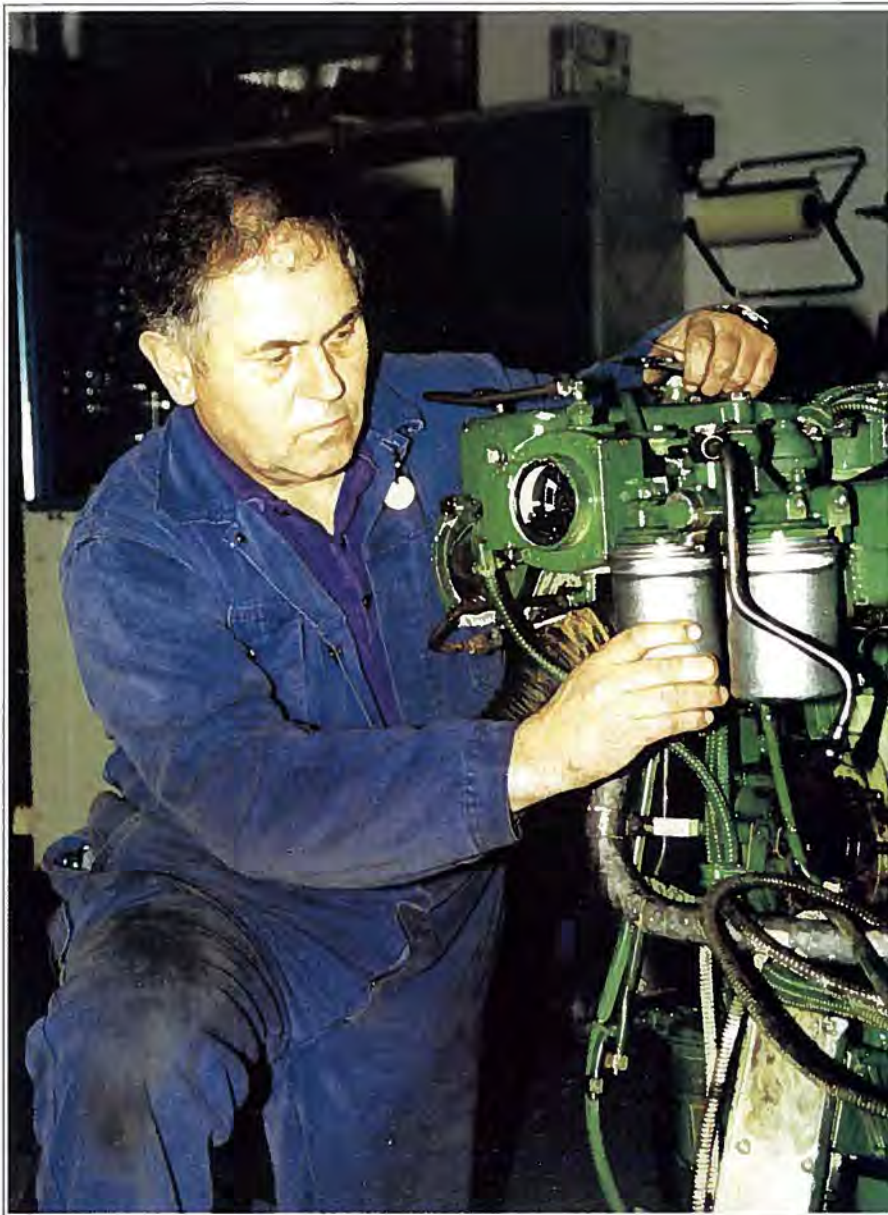
ELEKTRISKE ANLÆG

En sikker samarbejdspartner

MARIENDAL®
GRUPPEN

AALBORG • FREDERIKSHAVN • HJØRRING
98 12 97 00 98 42 62 11 98 90 22 66

Maskinarbejder Villy Skov, der her laver eftersyn på en motor, er én af de 117 medarbejdere, der har sin daglige gang i Skibs- og Maskinsektionen.

stræber alle medarbejdere i Skibs- og Maskinsektionen efter et så godt resultat som muligt i service-/reparationsejemed. Det kan ofte være svært i det daglige, når mange direktiver, bestemmelser og budgetter skal overholdes.

Når den enkelte skibschef/teknikofficer har problemer - store som små - er det ofte holdningen, at deres skib er det vigtigste i verden, og derfor skal de have hjælp først. Sådan går det ikke lige altid.

1., 3. og 5. Eskadre holder Skibs- og Maskinsektionen godt beskæftiget med arbejdsopgaver til daglig. Af „nye kunder“ i de senere år kan nævnes miljøskibene og isbryderne. Gennem de seneste 52 uger har Skibs- og Maskinsektionen haft mulighed for en positiv afvikling af tilgodehavende frihed på 4200 timer.

Som noget nyt er Skibs- og Maskinsektionen i lighed med de andre sektioner begyndt at have medarbejdersamtaler. vi tror, at det er vejen frem til at styrke samarbejdet mellem leder og medarbejder. Denne samtale bruger vi som et værktøj til at fremme trivslen for den enkelte i sektionen.

Garanti for
GODE GULVE
OG **MØBELPOLSTRING**

jul'nielsen gardiner

Grønnegade 7 . 9900 Frederikshavn . Tlf. 98 42 03 66

Bagerne er gratis og kan hentes i Unibank.

**Der findes en bank,
hvor man kan få
gratis hushjælp.**

Våbenteknisk Sektion

Våbenteknisk Sektion har som Elektronik- og Elektrosektionen hjemme i bygning 66/67 og beskæftiger omkring 100 medarbejdere.

Som navnet siger, er det våben- og våbensystemer, man beskæftiger sig med her, men hertil kommer så en række tilknyttede fag og fagområder, idet nutidens komplekse våbensystemer ikke kan fungere uden fx elektriske eller hydrauliske systemer.

Sømineværkstedet er nok det værksted, der har det mest misvisende navn, idet det eneste, man næsten ikke beskæftiger sig med, er søminer. Navnet sømineværksted er nostalgi fra en tid, hvor tingene var mere enkle og ikke helt så specialiserede. Fremstilling af wirer og tovværk til bl.a. fortøjninger er afløst af tidligere færdigheder i fremstilling af udstyr til minestrykningsgrej, som ikke er i brug længere. Arbejdet er imidlertid det samme. Det er jo i princippet ligegyldigt,

hvad den færdige wire eller tovende skal bruges til, så længe den overholder de mål og specifikationer, brugeren har bedt om.

Der er i et moderne søværn stadig brug for de færdigheder, medarbejderne på "søminen" besidder. Hertil kommer et omfattende arbejde med reparation og test af snart sagt alle typer løfte- og anhugningsmateriel. Mången en medarbejder på flådestationen - måske på forsyningsafdelingen - måske på marinekasernen stoler på kvaliteten af disse tests, når stropper eller tovvender lægges om en byrde, der skal løftes. Han kan gøre det i sikker forvisning om, at kvaliteten er i orden, og materiellet tåler de belastninger, som de er "mærkede" til.

Som før omtalt hører der en masse elektrisk udstyr til fx en kanon. De tider, hvor en højde- og en sideretter drejede kanoner derhen, hvor man

ønskede at skyde, og man herefter påvirkede en affyringspedal for at få afgivet et skud, er snart forbi. Den moderne kanon, som vi kender under navnet OTO MELARA, arbejder ved strøm og hydraulik, og der er i parentes bemærket ikke en mand i nærheden af kanonen, når den skyder.

OTO MELARA kanoner findes i øvrigt i 2 udgaver - nemlig den, der benævnes model 71 og findes i torpedobådene af WILLEMOES-klassen samt den nye containeriserede model 85, der er specielt udviklet til Standard Flex-skibene. Det specielle ved model 85 er, at hele kanonen er monteret i en container og kan tages i land som en samlet enhed med alle tilhørende driv- og manøvresystemer. Fordelen herved, set med et værksteds øjne, er, at hele kanonen kan "dokkes" på værkstedet, og alle komponenter kan efterses og repareres på værkstedet.

Våbenteknisk Sektion har også en finger med i spillet, når der skydes med torpedoer, både når det er et overfladeskib og en ubåd, der skyder. Torpedo

Maskinarbejderne Henrik Trudslev og Jan Wrensted i færd med at afmontere en aksel for rockkingarm.

rørenes mekaniske dele repareres og vedligeholdes her, hvilket i øvrigt medfører en del rejseaktivitet, da ubådenes store eftersyn, der også omfatter eftersyn af torpedorørene foregår ved Århus Flydedok.

Våbenteknisk Sektion rummer også et malerværksted, som selvfølgelig først og fremmest betjener sektionen men også i et vist omfang løser opgaver for resten af flådestationen. Også skibene på flådestationen nyder indimellem godt af de færdigheder, man besidder her.

Medarbejdere og gæster på flådestationen kan dagligt nyde synet af de to galionsfigurer for enderne af administrationsbygningen. Deres flotte udseende er et resultat af malerværkstedets arbejde, og hvem kender ikke de meget smukke guldbelagte ornamenten på kongeskibet DANNEBROG - også dette er malerværkstedets fortjeneste.

En mindre kendt del af Våbenteknisk Sektion er ammunitionsværksted Fylleledet. Her udføres kontrol, ompakning og mærkning af ammunition, og det er uanset om det er ammunition til pistoler og geværer eller ammunition

Malerværkstedet hører også under Våbenteknisk Sektion, og her er det maler Henning Albrechtsen, der maler torpedorør.

til de største kanoner i søværnet. Herudover fremstilles der dele til ammunition, og i samarbejde med Søværnets Materielkommando medvirker personalet ved prøve- og forsøgsskydninger.

Våbenteknisk Sektion har en del rejsearbejde i ind- og udland, men også her er det i samarbejde med andre værk-

steder. Alle medarbejdere, der arbejder med våbensystemer, har en god og solid uddannelse, men også en høj håndværkermoral, der gør, at opgaverne løses til vore kunders tilfredshed. Også hvor der ikke arbejdes med våbensystemer, har man en uddannelse, der passer til de stillede opgaver samt en *kvalitetsbevidsthed*, der kendetegner Våbenteknisk Sektion.

Elektronik- og Elektrosektionen

Elektronik- og Elektrosektionen kan kort beskrives som sektionen, der dækker alt det, der kan sættes strøm til.

Sektionen beskæftiger ca. 125 medarbejdere fordelt på 10 værkstedsområder, materiel- og reservedelslagre samt administration. Værkstedsområderne er opdelt efter teknologiske kriterier og/eller materiellets anvendelsesområde for bedst at kunne udnytte personalets ofte stærkt nicheprægede viden og erfaring.

Værkstedet for sonar- og meteorologiudstyr beskæftiger sig med alt det udstyr, som har noget at gøre med lyd i vand, såsom ekkolod, undervands-telefoner, lyd hastighedsmålere samt

aktive og passive sonarsystemer. Derudover dækker værkstedet alle sensorer, der måler vind og vejr. Sidste skud på stammen er alt det nye undervandsudstyr, som anvendes af Standard Flex 300-skibene, når de er udrustet som minerydningsenheder.

Radioværkstedet, der er det personelmæssigt største værksted, dækker en bred vifte af materiel. Alle typer radiosendere og -modtagere med tilhørende antenner, satellitkommunikation, radio- og satellitnavigationsudstyr, tv- og radiomateriel, ordre- og

koncertanlæg samt anlæg til intern kommunikation om bord i skibene.

Værkstedet for radarmateriel beskæftiger sig "kun" med radar- og IFF-udstyr. Sidstnævnte anvendes til på en radarskærm at bestemme, om et fly er venligt eller fjendtligt.

ESM- og EO-materiel er et nyt selvstændigt værkstedsområde, der dækker nogle meget specielle teknologier. ESM-materiel er udstyr, hvormed man kan lytte sig til, om der er "nogen" i nærheden, hvor de er, men også hvem de er. EO-materiel er fx infrarødt ud-

styr, som foruden at kunne "se" i mørke er fantastisk godt til eftersøgninger til søs. Inden for denne niche er Elektronik- og Elektrosektionen hovedværksted for søværnet og flyvevåbnet.

Ildledelses- og OEDB-værkstedet dækker i hovedtræk udstyr, som anvendes til styring af skibenes våben-

systemer, herunder både kanon- og missilkontrolsystemer samt de skibsbaserede kampinformationssystemer. Derudover dækkes systemer, som funktions- og opbygningsmæssigt er nært beslægtede.

Det store landbaserede farvandsovervågningssystem, der findes ved bl.a. Kattegats Marinedistrikt, kræver konstant et værksted, som for at holde

systemet opdateret til nutidig standard udarbejder modifikationer og udvikler nye programmer.

PC-værkstedet dækker helt kommercielt edb-udstyr med tilhørende software. I et moderne IT-samfund kræves der mange ressourcer dels for at holde de forskellige netværk på flådestationen og i skibene kørende, dels til at "flytte fingre" ude ved brugerne og dels til at lave små applikationsprogrammer til forskellige opgaver, såvel administrative som tekniske.

Printkortværkstedet er et helt nyt område, som det er blevet nødvendigt at oprette. I "gamle dage" var det almindeligt, at man på værkstederne havde et tilsvarende apparat som prøvestand for de defekte printkort/moduler, man skiftede ude om bord i skibene, men da især de militært specifikke materiel-systemer er utroligt kostbare, er der ikke råd til denne politik. Det er derfor printkortværkstedets opgave ved hjælp af specielt testudstyr, som kan omprogrammeres/ombygges, at konstruere testopstillinger samt udføre fejlfinding og reparation af alle typer printkort/moduler, uanset hvorfra disse stammer.

Elektroværkstedets arbejdsområde omhandler alle former for elmotorer, generatorer, dynamoer samt roterende og statiske omformere. Derudover laves projektørmateriel og de meget specielle afbrydere, som ubådene bruger til omkobling af batterierne. Nogen vil måske huske, at netop disse afbrydere for et par år siden udløste en forholdsvis stor rationaliseringspræmie til to medarbejdere ved elektroværkstedet. De to medarbejdere havde fundet ud af, at slidte afbrydere kunne renoveres og genbruges, i stedet for blot at blive kasseret, og herved spare søværnet for mange tusinde kroner om året.

Elværkstedets arbejdsområde dækker også utroligt bredt. Her udføres alt fra udskiftning af en stikkontakt, reparation af minesikringsanlæg, reparation og kalibrering af maskinkontrols-

Elektromekaniker Kurt Skov reparerer en generator

Erling Christensen Møbler A/S

Hørmestedsvej 342, Hørmested . 9870 Sindal . Tlf. 98 93 61 55 . Fax 98036056

**MØBLER . TÆPPER . GARDINER
TAPET . FARVER . BELYSNING**

stemer, trækning af nye kabler, reparation af gyroanlæg samt kalibrering af specielle tavleinstrumenter.

Cirkulerende rundt i disse ti værkstedsområder er også otte lærlinge - seks elektronikmekanikere og to elektromekanikere. I dagens Danmark med små årgange og med en IT- og kommunikationsteknologi i så rivende en udvikling er det dog alt for lidt. Særligt også fordi Elektronik- og Elektrosektionen beskæftiger en meget stor andel af elektronikmekanikerne i Nordjylland, er det vigtigt, at sektionen selv producerer nye håndværkere i en takt, der er større end eget behov. Der er nemlig mange uden for hegnet, der gerne vil have vore nybagte svende, for sektionen er en god og meget velanskrevet læreplads.

Nu er det ikke kun på værkstederne og på de skibe, der ligger ved flådestationen, at aktiviteterne foregår.

Elektromekaniker Anders Ross i færd med reparation af en skibsprojektor.

Mange af Elektronik- og Elektrosektionens opgaver er uden for hegnet, idet ansvarsområdet for flådestationens virke dækker hele Jylland samt Færøerne og Grønland. Således bli-

ver der i sektionen udskrevet ca. 900 rejseordre årligt, foruden at der foretages en stor mængde "smutture" af under et døgn's varighed.

Driftssektionen

Aforlogskaptajn Keld S. Jakobsen

Uanset om det er fru Hansen, der ringer og melder, at hun fryser, ikke kan trække ned på toilettet, og i øvrigt heller ingen strøm har til kaffemaskinen - et skib, der skal have brændstof og samtidig olieblandet vand retur - en ubåd, der skal have strøm på batterierne - en bil, der ikke kan starte - ja, så er det typiske opgaver, som Driftssektionen organisatorisk er sat til at skulle løse.

Driftssektionen er endvidere pålagt at udføre hovedværkstedsfunktioner på akkumulator- og ildslukkerområdet. Ud over de mere fagligt betonedede opgaver er Driftssektionen organisatorisk også pålagt at være energi- og miljøansvarlige samt forestå og vedligeholde flådestationens havariororganisation og -beredskab.

Driftssektionen er således i modsætning til øvrige sektioner i Teknisk Afdeling pålagt at løse mangeartede opgaver i forbindelse med vedligeholdelse af flådestationens produktionsapparat.

Driftssektionens bemanning er på den alsidige baggrund derfor sammensat af såvel militært som civilt personel således, at militært personel primært varetager administration forbundet med energi- og miljøtiltag samt de beredskabsmæssige forhold, og civilt personel primært varetager udførelsen

af de værkstedsfaglige opgaver. Med henblik på en både hurtig og effektiv løsning af de pålagte opgaver er Driftssektionen opdelt personel- og opgavemæssigt som følger.

Administration (bygning 1)

1 orlogskaptajn, der som chef for Driftssektionen varetager den pålagte administration, herunder funktionen som ansvarlig miljøleder ved den etablisementsforvaltende myndighed - Flådestation Frederikshavn. Chefen er tillige flådestationens ABCD-officer og varetager ABCD-bered-

FREDERIKSHAVN NY
TØMMERHANDEL A/S

Højrupsvej 19 · Tlf. 98 42 12 11 · Telefax 98 43 43 34
9900 Frederikshavn

skabsmæssige opgaver.

1 seniorsergent, der som driftsassistent assisterer ved administrative opgaver, herunder varetager funktionen som energiansvarlig medarbejder ved flådestationen. Driftsassistenten er til-lige flådestationens ABC-officer og varetager de hermed forbundne opga-ver.

Værksted 80 (bygning 13)

Værkstedet varetager betjening, ved-ligeholdelse og småreparationer på

- elektrisk og elektromekanisk re-lateret materiel, herunder køle-og ventilationsanlæg,
- ubådsladninger,
- høj- og lavtryksluftanlæg med tilhørende fordelingssystemer,
- oliefordelingssystemer på hav-neområdet,
- varmeinstallationer, herunder kedelcentral og fordelingsnet,
- vandinstallationer og demine-raliseringsanlæg med tilhørende fordelingsnet samt
- oliesepareringsanlæg og slam-sugeropgaver, samt administra-tion i forbindelse med løsning af opgaverne.

For løsning af disse opgaver er værk-stedet bemanded med 2 værk mestre (maskinmestre), som arbejdsledere samt 5 elektrikere/elektromekanikere, 5 maskinarbejdere/kleinsmede, 4 ke-delpassere, 5 specialarbejdere, 1 mari-nespecialist samt 1 kontorassistent. Under værksted 80 er der organisato-risk endvidere placeret følgende 2 hovedværkstedsfunktioner.

Akkumulatorværksted (bygning 10)

Værkstedet vedligeholder og udleve-rer diverse batterier/akkumulatorer til alle søværnets enheder. Værkstedet er bemanded med 1 elektriker og 1 spe-cialarbejder.

Ildslukkerværksted (bygning 6)

Værkstedet efterser alle forsvarets håndildslukkere. Værkstedet er akkre-diteret ved Norske Veritas til at måtte udføre eftersyn på slukkermateriel i statsskibe administreret af søfarts-styrelsen. Værkstedet er bemanded med 1 basemekaniker samt 1 special-arbejder.

Herudover har Driftssektionen selv-stændig bemanning på

Brandstationen (bygning 12)

Med 1 overmekaniker og 1 baseme-kaniker til at varetage såvel vedlige-holdelse af brandmateriel som ajour-føring af diverse brandplaner m.m. samt forestå den brandberedskabs-mæssige uddannelse af flådestationens personel.

Tankområde Frederikshavn

Med 1 værk mester (maskinmester), 1 basemekaniker og 1 maskinarbejder til vedligeholdelse af de tekniske instal-lationer samt til brændstofpleje, be-holdningskontrol og brændstofudleve-ring.

Autoværksted Bangsbo

Med 1 værk mester (maskinmester), 2 automekanikere og 1 specialarbejder til vedligeholdelse af hjulkøretøjer i hele frederikshavnområdet.

Praktik ved flådestationen

Aferhverspraktikant Jonas L. Jensen

I begyndelsen af året var jeg i praktik ved Elektronik- og Elektrosektionen. Den første uge var jeg i elektroværk-stedet, der er indrettet med alle ar-bejdsbordene til reparation af elmoto-rer i den ene side af værkstedet, mens fællesværktøj og stømpanel til afprøv-ning er placeret i den modsatte side. Den anden uge tilbragte jeg hos elek-tronikmekanikerne. Arbejdet her be-står i at finde og reparere fejl eller lave ny teknik til computere og andre elek-troniske ting som radarer, ekkolod og våbensystemer. Elektronikmekani-kerne arbejder hovedsaglig siddende i meget rene værksteder, hvor man næ-sten kan høre en nål ramme gulvet. Der er nemlig ikke sådan en støj, som man normalt forbinder med ordet værksted.

På værkstedet er der et godt samar-bejde, og ved arbejde på skibene er der altid to, der arbejder sammen. Der kan opstå mange fejl i skibenes anlæg, og der er derfor en udfordring at finde disse fejl - og især at udbedre dem. Man skal have en rolig hånd og være tålmodig, og så skal man interessere sig for teknik for at arbejde her. På værkstederne har de fast månedsløn med pensionsordning, normal arbejds-tid og ferie i fredstid. Der var gjort alt for sikkerheden på værkstederne - advarselsskilte, udsugning, sikker-hedssko med mere.

Det har været to spændende uger, hvor jeg fik prøvet og set lidt af hver. Det var især spændende at komme ud på skibene og se deres indretning. Jeg syntes, det var rigtig godt at få en plan over, hvad jeg skulle de forskellige dage, så jeg kunne forberede mig. Min modtagelse var ligeledes virkelig god, og jeg blev respekteret. Medarbej-derne var også villige til at fortælle om deres arbejde og give rundvisnin-ger på de forskellige skibe. Og mine spørgsmål blev besvaret med glæde. Jeg må sige, at mine forventninger blev opfyldt og mere til.

TØMRER- OG SNEDKERMESTRE

Værksted: Højrupvej 23 - Anholtvej 8
98 42 28 47

G. Degn Jensen, Højrupvej 23, tlf. 98 42 28 47
P. Degn Jensen, Lyngsvej 1, tlf. 98 43 20 90

Frederikshavn Kommune ønsker at få en større andel tilflyttere eller pendlere til at bosætte sig i kommunen og har derfor oprettet en tilflytterservice. Medarbejderne glæder sig til at give en hånd med i alle praktiske forhold. Tegninger er udført af arbejdsmand Frank Hentze.

Tilflytterservice

Tidligere var mennesker, som fik arbejde i Frederikshavn eller af andre grunde ønskede at slå sig ned her, henvist til at få en hånd fra gode kolleger eller gå den lange vej igennem de professionelle - ejendomsmæglere, banker, og andre gebyrkrævende rådgivere. Jeg husker tydeligt, at jeg blev taget ved hånden af en god kollega, og at han tillige var stor nok til at give ejendomsmægleren et forsvarligt spark lige der, hvor et sådant skal placeres. En rigtig god håndsækning til en tilflytter.

Virksomheder, der har opdaget, at medarbejderne ud over arbejdet tillige bliver trætte af den daglige transport, kan også hente hjælp i Tilflytterservice. En flytning kan måske få arbejds- og privatliv til at hænge meget bedre sammen, og medarbejderen kan undgå stress ved lang transporttid - nogle gange på grund af sne og andre gange på grund af det evigt var-

ende tunnelarbejde ved Limfjorden. Sandheden er jo, at medarbejderen ikke levnes meget tid imellem arbejdstids ophør og daginstitutionernes lukketid. Børn har, også i de vågne timer, krav på forældre.

For at give en håndsækning til begge grupper har Frederikshavn Kommune besluttet at tilbyde Tilflytterservice, som omfatter formidling af kontakt til relevante personer i virksomheder, foreninger og kommune.

Nøgleordene er - ud over selvfølgelig den personlige service - job til partner, bolig, skoler, børneinstitutioner, uddannelse, fritid og kommunen.

For at gøre Tilflytterservice så spændende, neutral og fleksibel som muligt har Frederikshavn Kommune valgt at lade den private virksomhed Kortgruppen A/S forestå Tilflytterservice.

Kort sagt indgår Frederikshavn som arbejds- eller uddannelsessted i dine

fremtidige planer, eller er byen bare ikke til at komme udenom: Kontakt Tilflytterservice, der holder til i gågaden. Medarbejderne er klar ved telefonen, læser også telefax og e-mail, og de vil så gerne hjælpe. Prisen er til at forstå - det er helt gratis.

For grupper af potentielle medarbejdere kan der arrangeres særlige programmer, og her vil indtrykket af virksomheden og helheden få et løft, hvis turen afsluttes lidt festligt med et traktement - stort eller lille. Her rækker kommunekassens velvilje ikke, så den enkelte virksomhed må gribe til markedsføringskontoen eller afholde det som rekrutteringsomkostninger.

JM

NIELS JUELs Kanoner

*Af pensioneret kaptajnløjtnant
Torben Kofoed, guide ved NIELS
JUELs Kanoner*

Igen i år har man besluttet at vise de gamle tyske bunkeranlæg, der indeholder kanoner fra det danske artilleriskib NIELS JUEL, frem for turister og andet godtfolk.

I år er der gjort lidt mere ud af det, idet flådestationens etablisementssektion med kaserneforvalter Gert Sørensen som koordinator har sørget for permanent skiltning, og der flages ved indkørslen til Bangsbo Fort. Et medlem af Tordenskjoldsgarden "spiller flaget ned" efter sidste rundvisning om onsdagen.

Der er ingen tvivl om, at mange vil finde et besøg på Bangsbo Fort umagen værd. Guiderne fortæller lidt om stedets geografi og geologi, det gene-

relle bunkeranlæg, kanonstillingerne, kanonerne, mandskabsbunkeren og personen Niels Juel. Der er også mulighed for at købe lidt godt til halsen og maven. Denne del af arrangementet besørger af Frederikshavn rideklubs Støtteforening "Kæphesten".

På stedet kan man også se skitseprojekterne, der er fremstillet vedr. et kommende egentligt kanonmuseum, ligesom der er mulighed for at tegne sig et medlemskab af museets støtteforening.

Der er åbent til kanonerne hver søndag mellem kl. 14 og 17 med guidede ture kl. 14, 15 og 16, samt hver onsdag mellem kl. 18 og 21 med guidede ture kl. 18, 19 og 20.

*Velkommen til et besøg ved NIELS
JUELs Kanoner.*

Dansk forsvar - mod nye tider

Af fhv. MF Kim Mouritsen (V)

Det danske forsvar er på vej mod nye tider. Den kolde krig er for længst forbi, og de gamle fjendebilleder eksisterer ikke længere. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at der er skabt fred i verden for altid.

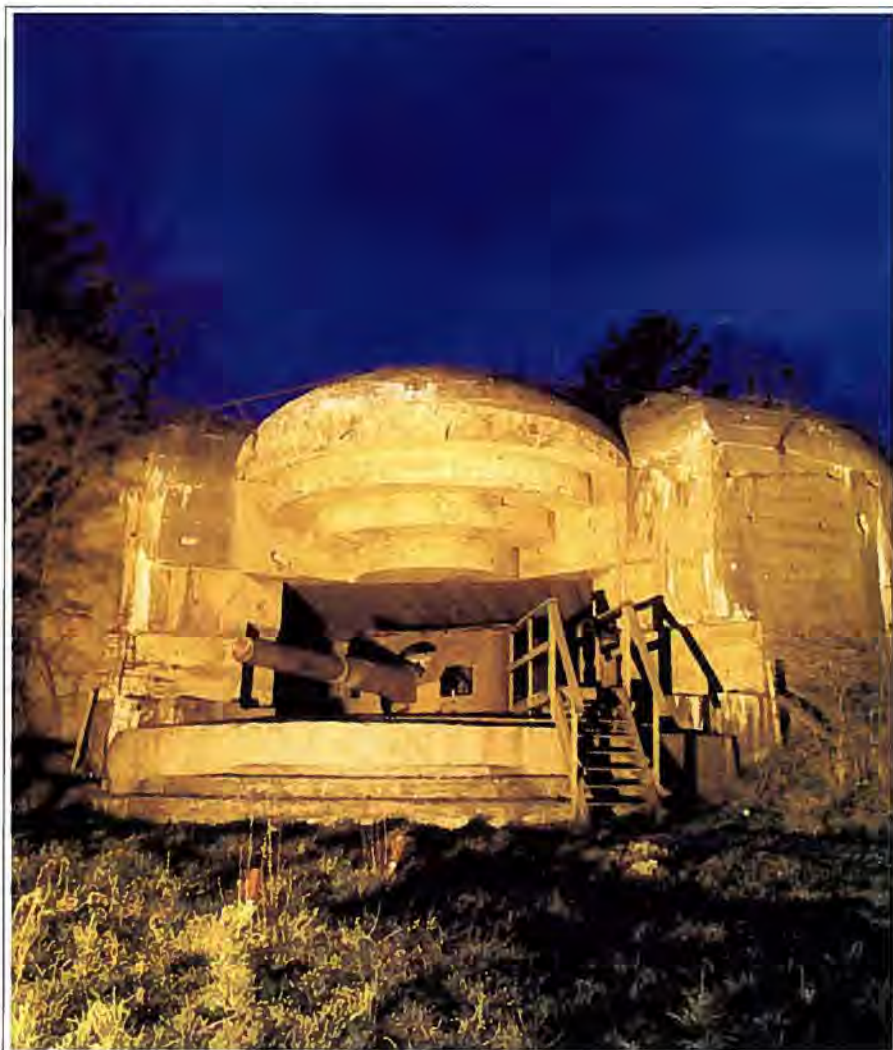
Hverken i Danmark, i vore nabolande eller i de lande, der ligger i vores politiske og sikkerhedsmæssige horisont, er freden noget statisk, som for altid vil være en selvfølge. Freden og friheden er noget, som vi til stadighed må værne om og være beredt til at kæmpe for med alle nødvendige midler såvel politiske som militære.

Derfor er jeg heller ikke enig, når visse politikere i denne tid taler om drastiske besparelser i vort forsvarsbudget. Tværtimod ser jeg det som en bydende nødvendighed, at vi til stadighed vedligeholder og udbygger vort forsvar.

Traditionelt set har vi i Danmark altid kunnet lukre lidt på vore allieredes - specielt USA's - vilje til at holde fjenden også fra vor dør, men i det fremtidige politiske landskab er jeg overbevist om, at vi vil se et ønske og et krav om, at vi selv skal bære en større del af opgaven.

WEU (Den Vesteuropæiske Union) vil med tiden blive udviklet til EU's forsvarsenhed. USA's ønske om fortsat at være den bærende enhed for den europæiske sikkerhed vil også i tiden fremover være aftagende, og de enkelte lande er nu også parate til selv gradvist at overtage det sikkerhedspolitiske ansvar.

Danmark vil inden for en overskuelig årrække få fjernet sine forbehold over for sin deltagelse i det europæiske samarbejde, hvilket vil betyde, at vi inden længe skal være parate til at tage del i det sikkerhedspolitiske ansvar på lige fod med de øvrige medlemmer i det europæiske fællesskab. Derfor er det også vigtigt, at vi nu holder hove-

Kommandørkaptajn Carsten Schmidt giver Kim Mouritsen en gennemgang af inspektionsskibet THETIS' opgaver.

det koldt og ikke træffer nogle beslutninger, som her og nu måske nok hos befolkningen virker logiske, og som oven i købet - her og nu - vil give store besparelser, men som på sigt vil være overordentlig skadelige for det danske forsvar, og som senere vil give Danmark store økonomiske øretæver.

Lad mig give et eksempel på dette. For vel snart et års tid siden blev "Rapporten fra udvalget vedrørende forsvarsmateriel" fremlagt. Denne rapport peger på en lang række steder, hvor der er behov for store investeringer for at vedligeholde det danske forsvar på et funktionelt niveau, hvor vi kan leve op til vore internationale forpligtelser. Rapporten skulle bl.a. bruges som en del af grundlaget for det arbejde, som Forsvarskommissionen p.t. er i færd med at udføre. Men allerede ved dens offentliggørelse gav dele af den anledning til megen debat. Lad mig fx blot nævne den forestående ubådsinvestering som et eksempel. De danske ubåde er nedslidte. Det vil enhver, der inspicerer bådene kunne konstatere. Det er derfor naturligvis også en af de relativt store investeringer, som er taget med i rapporten. Det er logisk, at der skal investeres i nye ubåde, for det er for enhver nation et yderst vigtigt våben at være i besiddelse af. I en krigssituation er ubådene et effektivt

våben, da deres slagkraft er stor. Samtidig er de svære for fjenden at få ram på. En enkelt ubåd vil derfor kunne binde forholdsmæssigt store styrker hos fjenden, og den blotte tilstedeværelse vil i mange tilfælde kunne være en kraftig medvirkende faktor til at nå en fredelig løsning på en konflikt. I fredstid er ubådene derfor også et yderst vigtigt middel at være i besiddelse af for en nation.

Danmark vil spille en større og større rolle i de fredsbevarende og fredsskabende situationer rundt om i verden. Derfor vil netop ubådene være et vigtigt redskab for Danmark i fremtiden. Men ikke desto mindre har bl.a. ubådsinvesteringerne været en af de investeringer, som mange politikere allerede nu, lang tid før Forsvarskommissionens anbefalinger foreligger, har vendt tommelfingeren nedad til. Så sent som i sidste nummer af "Krudttårnet" fremgik det tydeligt, at regeringen ikke agter at bakke op omkring ubådsinvesteringerne. At regeringen ikke ønsker ubåde undrer mig meget, men jeg blev mildest talt overrasket, da jeg for nogen tid siden kunne konstatere, at gamle forsvarsvenlige partier som Det Konservative Folkeparti og Centrum Demokraterne også satte spørgsmålstejn ved denne inve-

stering.

Hvis det ender med, at landets politikere beslutter sig for ikke at investere i nye ubåde, bliver konsekvensen nødvendigvis den, at ubådene fjernes helt som et led i det danske forsvar. Det vil måske nok være en beslutning, som vil være mulig at forklare befolkningen, for vi er jo midt i en fredstid, og så sparer vi skatteyderne for en investering på 3,4 mia. kr. samt for driften af en ubådsenhed fremover. Men en sådan beslutning vil også betyde, at Danmark mister den ekspertise, der er oparbejdet i ubådsenheden. En ekspertise, som det vil tage op imod 30 år og mange mange mia. kr. at genopbygge, såfremt vi om nogle år skulle fortryde beslutningen. Derfor er det som tidligere nævnt vigtigt, at politikerne holder hovedet koldt, når Forsvarskommissionens anbefalinger foreligger, samt at de ikke tyr til de økonomisk set nemme og politisk set populære løsninger.

Det danske forsvar er under forandring, og det skal tilpasses den nye tid, hvor den nære verden på overfladen virker stabil og sikker, og hvor fjendebillederne p.t. kan være vanskeligere at få øje på; men samtidig en verden, som under overfladen er mere ustabil, end den tidligere har været i nyere tid. Gamle magtstrukturer er blevet nedbrudt, uden at de til fulde endnu er blevet afløst af nye. Dette har givet plads for at gamle konflikter, og gamle storpolitiske drømme kan blusse op igen. Derfor er det også vigtigt, at vi i Danmark ikke læner os tilbage og begynder at betragte freden som noget statisk og selvfølgeligt. Freden skal vi til stadighed være rede til at kæmpe for. Derfor skal vi også bevare et stærkt dansk forsvar.

Leg med ordsprog

Gæt, hvilke ordsprog der gemmer sig bag følgende kryptiske sætninger - og deltag i lodtrækningen om 2 x 1 flaske god rødvin.

1. Tilstedeværelsen af overflødig kulinarisk assistance kan forårsage en væsentlig forringelse af fødevarernes art, konsistens og sammensætning.
2. Selv en mindre topografisk forskydning i kørebanens overfladeprofil kan medføre en så drastisk forskydning af et vehikels massemidtunkt, at en ulykke bliver den umiddelbare følge.
3. Blandt arten Equidae kan der, åfremt foderstofforsyningen ikke er sufficient, opstå visse interanimalske interaktioner, kendetegnet ved adfærdsmønstre af en overvejende aggressiv karakter.
4. Efter gentagne vertikale forsøg på fysisk kontakt med frugterne Sórbus aucupária udtalte ræven formodning om, at bærrenes PH-værdi var væsentligt lavere end 7.
5. Personer, der er optagne med entreprenørarbejde med henblik på overrumplende underminering af andres geophysiske eksistensgrundlag, må calculere med visse væsentlige statistiske risici for selv at blive ofre for ovenfor omtalte virksomhed.
6. Almen menneskelige samhørighedsfølelser af ældre dato udviser sjældent eller aldrig begyndende tendens til oxidation.

Indsend løsningen til Laila Pilgaard, Sekretariatssektionen senest 1. september 1998. Vinderne offentliggøres i næste udgave af Krudttårnet, og gevinsterne kan herefter afhentes i Kontakt- og Velfærdselementet.

Stort kørekort?

Kontakt GRØNs KØRESKOLE og få et uforbindende tilbud.
Alle former for kørekort udstedes:

- ♦ **LASTBIL**
- ♦ **ANHÆNGER**
- ♦ **BUS**
- ♦ **ERHVERV**
- ♦ **HVIDT KVALIFIKATIONSBEVIS**
- ♦ **BLÅT KVALIFIKATIONSBEVIS**
- ♦ **MOTORCYKEL**

Undervisningen foregår på et af Nordjyllands mest moderne køretekniske anlæg, hvor det også vil være muligt at få trænet dine reaktionsevner på glatførebaner.

Teori- og kørselsundervisning når DU har tid!

Jørn Grøn • Wenbovej 3 • 9300 Sæby • ☎ 9846 7888 • Biltlf. 3027 2273

Gør det nemt
for Dem selv

Forsikringer, pension,
lån og realkredit
i Den Danske Bank

Flådens skibe og fartøjer 1945 - 1995

Af kaptajnløjtnant Ken Nielsen

Bogen „Flådens skibe og fartøjer 1945 - 1995“ af Gunner Olsen og Svenn Storgaard skildrer på fin vis den historiske udvikling af den danske flåde efter 2. Verdenskrig og op til i dag. Bogen indeholder et væld af gode informationer omkring de enkelte skibe, men giver også en indførelse i den forsvarspolitiske baggrund for de forskellige skibstyper og anskaffelser.

Bogen indledes med et forord af chefen for Søværnets operative Kommando, kontreadmiral K.H. Winther, der bl.a. ser udviklingen efter 1945 som tre perioder. En materielmæssig genopbygningsfase afsluttet med forsvarsforliget af 1960. En interimperiode, hvor flåden blev tilpasset materielmæssigt og personelmæssigt på niveau med andre allierede og mulige fjender opnået i slutningen af 70'erne.

En tredje periode med en tidssvarende flådestruktur med løbende moderniseringsprogrammer markeret med indgangen i missilalderen omkring 1976 til den moderne højteknologiske flåde, der findes i dag.

Efter læseren har fået den forsvarspolitiske baggrund for flådeprojekter og bygningen af skibe op til i dag, er bogen struktureret, så de forskellige skibstyper beskrives i hvert sit kapitel i kronologisk anskaffelsesrækkefølge. Hvert skib beskrives med skibsdata, armering og prosatekst, så deres skæbne kan følges. Beskrivelsen er rigt illustreret med tegninger af klassen og mange fotos af de forskellige skibe. I et kapitel omtales flådens skyts fra 1945 - 1995 inkl. sø- og luftmålsmissiler.

Jeg vil mene, at samtlige fartøjer spændende fra fregatter, korvetter, inspektionsskibe over torpedobåde, patruljefartøjer, minefartøjer og ubåde til orlogskuttere, K, L, O, P og Y-kuttere og motorbåde etc., der har gjort

tjeneste under Dannebrog fra 1945 - 1995, er medtaget i dette værk.

Et kort afsnit omtaler helikoptere i Søværnets Flyvetjeneste, og selv ikke fartøjer ved slædepatruljen Sirius er glemt.

Bogen afsluttes med en pennantnummerlist, så en oversigt over, hvilke skibe, der har haft hvilke pennantnumre, samt et skibsnavnregister, hvor samtlige skibsnavne er nævnt. Man får indtryk af et meget grundigt

og gennearbejdet stykke flådehistorie, der rummer en masse informationer af interesse for alle - fagmand som lægmand - der interesserer sig for dansk flådehistorie. Bogen kan læses i sin helhed såvel som benyttes som opslagsværk.

Og prisen - ja, den er kun 198 kr. Bogen kan fås ved henvendelse til Marinehistoriske Skrifter, Orlogsmuseet eller Nyboder Boghandel.

Personelnyt

Tilgang

1. juni

Orlogskaptajn Knud Thomsen tilgået Kattegats Marinedistrikt fra Operations- og Planlægningssektionen.

Orlogskaptajn Tonny E. Jensen tilgået Operations- og Planlægningssektionen.

Marinekonstabel Karl-Ove Sønderby tilgået Militærpolitielementet.

Automekaniker Finn Hansen ansat ved Driftssektionen.

Afgang

4. maj

Elektronikmekaniker Jesper Hejlemann Jensen, Elektronik- og Elektrosektionen, afgang.

31. maj

Værkmester Abdolhossein Agha Bozorgzadeh, Skibs- og Maskinsektionen, afgang.

30. juni

EU-elev Anders Adelbøg, Skibs- og Maskinsektionen, afgang som uddannet skibsmontør.

Elektronikmekaniker John Jensen Bonderup, Elektronik- og Elektrosektionen, afgang.

Andet

9. maj

Overmekaniker af 2. grad Tonny Buchholtz, Hoveddepot Ålbæk, tildelt for-tjenstmedaljen i sølv.

21. maj

Marineoverkonstabel Morten Larsen, Kommunikationselementet, udnævnt til marinespecialist.

22. juni

Seniorsergent Rudy F.D. Syberg, Kommunikationselementet, 25 års jubilæum.

I tiden op til øvelse COOPERATIVE JAGUAR kunne jeg ved selvsyn konstatere en voldsom aktivitet på flådestationen i form af skyttegravsbyggeri og armerede pansergrave. Nu, hvor øvelsen for længst er slut, står de omtalte skyttegrave stadig og fylder op på området og langs kajerne.

Jeg vil derfor gerne foreslå, at det omfattende gravearbejde udnyttes til en renovering og udskiftning af tekniske installationer på området.

BKP

Det er da hos ... man køber

- KOPIMASKINER
- TELEFAX
- KONTORMØBLER
- REGNE- OG SKRIVEMASKINER
- KASSEAPPARATER
- EDB Udstyr og tilbehør
- KONTORARTIKLER

– til de rigtige priser

KONTORCENTER A/S

Hjørringvej 165 • 9900 Frederikshavn
☎ 9843 8822 • FAX 9843 8823

Kunsten at rejse behageligt...

Tlf. 96 200 200

Stena Line

- vejen til Norge og Sverige

Redaktionskomité Søværnets specialværksteder

Ansvarshavende redaktør
Orlogskaptajn Knud Thomsen
Tlf. 9922 2775

Flådestation Frederikshavn
Ledende redaktør
Seniorsergent Erling Nielsen
Tlf. 9922 2040

Layout
Assistent Laila Pilgaard
Tlf. 9922 2081 • fax 9922 2105

Repræsentant for civile
Maskinarbejder Carsten Mathiasen
Tlf. 9922 2639

1. Eskadre
Seniorsergent Jack M. Plum
Tlf. 9922 2467

3. Eskadre
Oversergent Claus Rendeman
Tlf. 9922 2261

5. Eskadre
Oversergent Lars Dalsgaard
Tlf. 9922 2403

Søværnets Teknikskole, Havarikursus
Oversergent Søren B. Olesen
Tlf. 9848 9655, lokal 221

**Søværnets Sergent- og
Reserveofficersskole**
Seniorsergent Hannibal Nielsen
Tlf. 9922 2914

**Søværnets Taktik- og Våbenskole,
Kampinformationskursus**
Seniorsergent Jens Munk Nielsen
Tlf. 9922 3030

Kattegats Marinedistrikt
Marinespecialist Bjarne Krogh-Pedersen
Tlf. 9922 2982

Redaktionsadresse
Kontakt- og Velfærdselementet
Flådestation Frederikshavn
Postboks 711, 9900 Frederikshavn

Tryk
pk-reklame & tryk ApS
Knivholtvej 2C, 9900 Frederikshavn
Tlf. 9842 7899

Den danske flåde har igennem ti-derne altid haft egne håndværkere. Helt tilbage til middelalderens leddingsflåde, hvor landet var inddelt i områder - „skipæn“ - der hver havde pligt til at stille et krigsskib, kan håndværkeren spores. Skibsbyggeren var ikke en hvem som helst. I nyere tid kendes håndværkerne i Chr. IV's tid fra Holmens faste stok og både Nyboder og Holmens hæderstegn var oprindelig beregnet for denne gruppe. På Holmen var skibsbygningstraditionen århundrede gammel, da et politisk flertal i firserne besluttede at ophøre den egentlige værftvirksomhed, der var en væsentlig del af Orlogsværftet.

Den anden del af Orlogsværftet - specialværkstederne, der installerer og vedligeholder det helt særlige militære udstyr, som moderne krigsskibe er udrustet med, blev ved samme lejlighed udflyttet til de to provinsflådestationer. I henhold til den politiske beslutning skal disse værksteder alene udføre arbejde, som kræver en særlig ekspertise eller omfatter udstyr, som er helt specielt militært. Almindelig vedligeholdelsesarbejde på skrog-, fremdrivnings- og hjælpemaskineri er i høj grad privatiseret og igennem vedligeholdelseskontrakter udliciteret til civile værfter og andre leverandører.

Håndværkerne i søværnet har i takt hermed fået et generelt uddannelsesmæssigt løft og er blevet endnu mere

specialiserede. Det er vist efterhånden kun for „Vor Herre“, de stadig er smede. For almindelige dødelige ligner de mere veluddannede teknikere. Ud over smede omfatter håndværkerne også en lang række andre faggrupper inden for metalfagene samt elektro- og elektronikområdet. Fælles for dem alle er det høje professionelle niveau, evnen til selvstændigt at løse opgaven og en høj grad af fleksibilitet både med hensyn til arbejdstid og -sted. Søværnet har fortsat behov for den sikkerhed, det giver selv at råde over højt specialiseret arbejdskraft, for eksempel når flåden ofte med kort varsel skal træde til såvel nationalt som internationalt.

Med udflytningen blev hånd og ånd adskilt - tidligere var søværnets tekniske tjenester og specialværksteder karakteriseret ved et meget tæt samarbejde imellem ingeniører og håndværkere - i dag skal mindst én af parterne rejse for at opnå denne synergieffekt, idet Søværnets Materielkommando fortsat er placeret på det gamle Holmen.

Endelig skal det ikke glemmes, at søværnets specialværksteder på lige fod med andre leverandører ofte deltager i udbud om vedligeholdelsesarbejder. På den måde sikres effektiviteten og konkurrencedygtigheden.

JM

KRUDTTÅRNET udgives 6 gange årligt - i februar, april, juni, august, oktober og december måned med et oplag på 1500 eksemplarer. Indlæg til bladet skal være redaktionen i hænde senest 4 uger før udgivelsen.

Næste blad udkommer oktober 1998

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Hvad er nu det?

Frederikshavn bliver én gang om året rammen om et arrangement, som tager sit afsæt i og gøres nærværende af den lokale historie.

Under dette arrangement vil vi omtale vores by som **FLADSTRAND.**

Det hed stedet..... ja, for en by var det jo dårligt i begyndelsen af 1700-tallet.

Det handler om Krudttårnet. Stedet hvorfra en af de helt store, vigtige faser i den Store Nordiske Krig udspandt sig.

Stedet, som var det forbindelsesled, der opretholdt det dansk/norske rige i de år.

Her vil vi gennemleve den virkelighed, der var, da Tordenskjold var levende, og fæstningen Fladstrand var et aktiv for byen, - og ikke mindst de hovedgårde, vi stadig har og også nu gør meget for at bevare og give liv.

Det bliver levende historisk formidling, som indeholder pompt og pragt. En visuel oplevelse i fantastiske farver.

Vi har i byen verdens største virksomhed på et felt, som kan give denne attraktion store perspektiver.

Vi har et museum, som kan garantere et historisk korrekt kildegrundlag.

Og endelig.

Et stort antal foreninger og institutioner, som på hver deres præmisser kan kaste en indsats ind.

På den baggrund kan vi afholde

TORDENSKJOLDS DAGE

i Frederikshavn

den 12. - 13. august 1998